



# **Kooperácia a prepojenie informačných , počítačových a komunikačných technológií - základné zdroje informácií pri zostavovaní tezauru**

**Ing. Alena Zuzánková , VÚPC a.s., Bratislava, SR 3. ročník INFORUM Praha 30. – 31. máj 2017**

**Ing. Peter Medo, VÚPC a.s., Bratislava, SR**

**Prezentácia s podporou projektu APVV – 0757-12**

## **Kooperácia a prepojenie informačných , počítačových a komunikačných technológií - základné zdroje informácií pri zostavovaní tezauru**

**Podnetom prác spojených so zostavou informačného materiálu – tezauru - boli nasledujúce aktivity a dôvody:**

- **funkčný informačný systém zameraný na zber a spracovanie informácií z hlavných a príbuzných tematických oblastí celulózo – papierenskej problematiky;**
- **overené využívanie informačného systému dlhodobou a pravidelnou dodávkou odborných informácií používateľom z výskumu a výrobných podnikov celulózo-papierenského priemyslu SR a ČR, vrátane spätných väzieb medzi informačným strediskom VTEI a užívateľmi informácií;**
- **podobný informačný materiál tezauru, so zameraním na terminológiu celulózo-papierenskej problematiky , nie je v tomto regióne dostupný;**

## **Kooperácia a prepojenie informačných , počítačových a komunikačných technológií - základné zdroje informácií pri zostavovaní tezauru**

- **Rozdelenie termínov z rôznych vedných oblastí, ktoré súvisia s celulózopapierenskou problematikou (od botaniky, biológie, až po strojnú, technologickú zariadenia) na tematické skupiny (TS) bolo prvou etapou riešenia projektu. Rozdelenie objemovo a tematicky rozsiahlej zostavy termínov , v prípade tvorby tezauru zameraného na technické vedy odporúča ISO norma 2788 rozdeliť na tematické skupiny . Náplň všetkých tematických skupín by mala optimálne pokryť celú problematiku daného vedného odboru. Každá z 15 tematických skupín (TS) obsahuje termíny s príbuzným technologickým a tematickým zameraním a ich delenie a náplň sa uskutočnili na základe**
- **praktických skúseností s poskytovaním informácií a ich triedením pre užívateľov informácií z výskumu a priemyslu;**
- **spracovania a využitia zahraničných skúseností profesionálne príbuzných informačných stredísk pri budovaní podobných informačných materiálov ;**

## Kooperácia a prepojenie informačných , počítačových a komunikačných technológií - základné zdroje informácií pri zostavovaní tezauru

Ďalšia etapa riešenia bola zameraná na využitie produktov (slovníkov), ktoré poskytuje aplikovaný

- knižničný softvér WinISIS;

Konkrétne softvérový produkt

- frekvenčný slovník výskytu kľúčových slov (termínov) - získaný spracovaním vlastnej bázy dát ADIS CELPA sa považuje za **hlavné kritérium pri výbere termínov** do riadeného slovníka - **tezauru** (báza dát ADIS CELPA je budovaná od roku 1989 aplikáciou softvéru WinISIS).

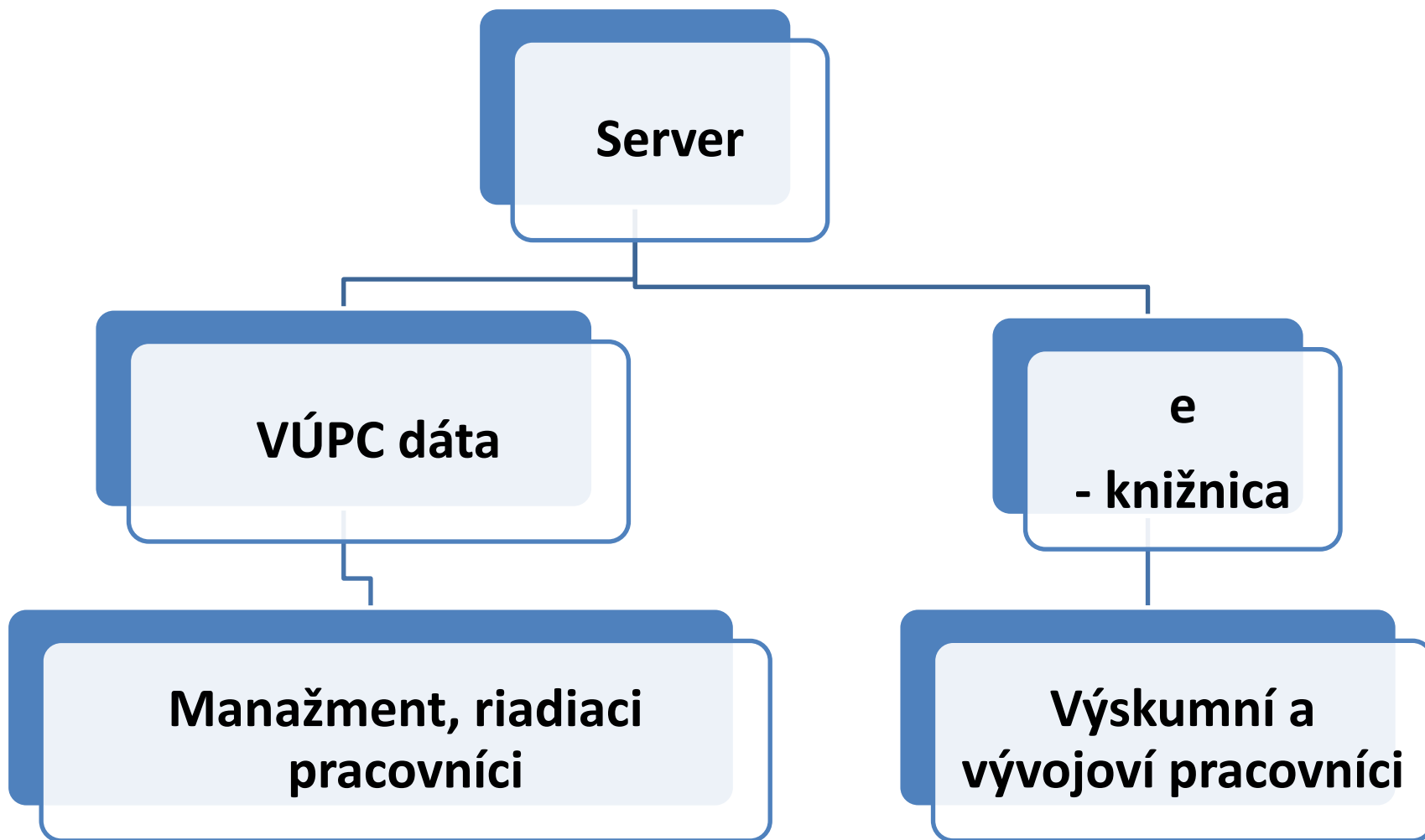
**Frekvencia výskytu jednotlivých hesiel** v odbornej literatúre sa považuje za **overenie aktuálnosti daného termínu** v sledovanom období;

## **Kooperácia a prepojenie informačných , počítačových a komunikačných technológií - základné zdroje informácií pri zostavovaní tezauru**

**Významné podklady pre budovanie tezauru a overovanie aktuálnosti daných termínov sa získavajú z:**

- **rozsiahleho fondu informačných zdrojov knižnice VÚPC, ktorý sa priebežnou digitalizáciou vybraných materiálov postupne stáva súčasťou e- knižnice;**
- **prostredníctvom internej počítačovej siete prepojenej na výkonný server sú digitalizované informačné materiály prístupné priamo z pracovných počítačov (vstupy do e-knižnice).**
- **prostredníctvom internej počítačovej siete je možné priebežne overovať odbornú náplň testovaných termínov a tak ich optimálne včleniť do hierarchickej štruktúry, t. zn. zaradiť do tematickej skupiny, zaradiť do väzieb vzájomných vzťahov vyjadrených formou nadradenosti (ŠT - širší termín), podriadenosti (UT – užší termín) a príbuznosti (PT – príbuzný termín) termínov;**

**Kooperácia a prepojenie informačných , počítačových a komunikačných technológií - základné zdroje informácií pri zostavovaní tezauru**



## Kooperácia a prepojenie informačných , počítačových a komunikačných technológií - základné zdroje informácií pri zostavovaní tezauru

Aplikácie ďalších počítačových softvérov sú účinným pomocníkom pri tvorbe komplikovaného informačného materiálu – tezauru

- vybraný softvér **MS Office Excel** umožňuje prehľadne spracovať veľký balík termínov (cca 3500) na 21 pracovných zostáv abecedne zoradených termínov, do ktorých sa vyznačujú vzájomné väzby podľa dohodnutej hierarchickej štruktúry tezauru;
- zlepšenie prehľadu a vizualizácie pracovných zostáv termínov sa dosahuje aplikáciou softvéru **MS Office Access** na vytvorenie tlačových zostáv. V priebehu riešenia tlačové zostavy slúžia na priebežné kontroly;
- Finálna printová verzia sa v priebehu prác a kontrol upresňuje podľa pripomienok odborných posudzovateľov;

## **Kooperácia a prepojenie informačných , počítačových a komunikačných technológií - základné zdroje informácií pri zostavovaní tezauru**

### **Využitie tezauru – riadeného slovníka technických termínov**

- pre formuláciu rešeršnej stratégie a pri príprave informačných podkladov zakladaných a riešených úloh a projektov;
- ako pomocný informačný materiál pre kooperujúcich riešiteľov úloh a projektov mimo daného profesionálneho zamerania. Vyznačené paradigmatické vzťahy vyznačené v rámci hierarchickej štruktúry zjednodušujú orientáciu vo veľkom rozsahu odborných termínov;
- ako nástroj pre vzdelávanie mladých pracovníkov pri oboznamovaní s odbornou terminológiou;
- ako podkladový informačný materiál pre zostavu výkladového slovníka celulózo-papierenskej a čiastočne aj drevárskej problematiky;
- riadený slovník pre celulózo-papierenskú problematiku, vrátane manuálu s popisom postupu využívania, bude prístupný v tlačovej verzii a v rámci OpenAccess prístupu k informáciám je plánovaný prístup na [www stránku VÚPC](http://www.vupc.sk).